

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Din economia poporului nostru.

Ne găsim de nou în crisă pre terenul economie. Anul acesta în genere nu s'au răsplătit munca plugarilor nostri. Recolta de grâu, este adevărat în cele mai multe părți a fost succésă, dar grâul n'are preț. Cucuruzul însă în urma răcelilor din primăvară și a secetei și ferbințelelor din vară nu s'a potut desvolta. Apoi în cele mai multe părți lipsesce economilor nostri nutrețul pentru vite.

Și fiind că crisa pre tenerul economic se re- peșese la noi pré des, este natural, că datorință avem, ca să-ne ocupăm de cauzele, cari o produc.

Precum înțelegem noi lucrul, întreg sistemul de economiă al nostru este mult puțin greșit. La noi în țără, așa ni-se pare nouă, este pré mare lacomia de a pune tot prețul în plugaria noastră aprópe numai pre produțiunea de grâu. Acésta lăcomiă provine mai cu seamă din împrejurarea, că în anii de mai nainte grâul nostru se esporta pre piețele Europei apusene, și în genere se vindea cu prețuri mari. Astăzi situațiunea s'a schimbat mult în acéstă privință. Pre piețele streine ne concureză America, India, și unele părți din Africa și Asia mică. Din acéstă cauză, credem noi, provine cu deosebire scăderea prețului grâului nostru.

Cu lăcomia pré mare de a produce grâu mai este împreunată încă o scădere, și anume ș'a negles aproape în tótă țera crescerea vitelor. Nu mai sunt nici pre la proprietarii mari cirețile de vite de odinórá, și numai sunt nici la plugarii nostri acea mulțime de vite, carea era mai nainte. Apoi chiar pomicultura și lugumele în multe locuri sunt mult puțin neglese. De aci provine, că pânea astăzi este eștină, ér carnea noi în o țără eminentemente agricolă

o plătim de câțiva ani cu prețuri esagerate, ér póme, cari de altcum se plătesc destul de bine, astăzi avem puțin; și America începe să ne concureze și pre acest teren pre piețele streine.

Din aceste împrejurări provine faptul acela regretabil, că astăzi plugariul nostru abia mai póte calcula cu siguranță la un căscig sigur din rodirile pământului său. Plugariul nostru este pré mult espus la fluctuațiunea umblării timpului și la căderea prețului cerealelor. Și deci ca să nu fim espusi tot acum, acum, la crise trebuie să-n abatem în câtva dela sistemul de economiă urmat până acum, și să punem pond mai mare pre crescerea vitelor și pre cultura pamilor, mai cu seamă în părțile muntoșe, unde pomii se pot cultiva cu succes, și pot aduce venit însemnat.

Crescerea vitelor, astăzi ni-se pare, și este fapt în adevér, că este împreunată cu mari gretăți, pentru că în cele mai multe părți pășunile și chiar și fênațele s'au prefăcut în locuri de sémănătură. La acésta însă s'ar poté ajuta în casul, când plugarii nostri ar sémăna, si s'ar deprinde a cultiva ierburi, cum sunt: trifoiu roșu, luțernă, mazăriche, precum și napi pentru nutrețul vitelor. În forma acésta am poté să crescem și cu pășune mai puțină vite frumoșe și de soi bun; ér prețul vitelor nu este la nici un căs espus fluctuațiunilor, la cari vedem, că este espus aprópe nentrerupt prețul grâului. Ierburile de nutreț, au apoi însușirea, că nu sérăcesc, ci din contră contribuesc la ameliorarea pământului, și după ierburile de nutret cerealele se desvóltă, și le merge bine. În unele părți plugarii nostri au început deja a le cultiva cu succes, dar acésta până acum uu s'a făcut în tot locul.

Cu pomele și cu cultivarea pomelor noi stăm apoi mult mai rău, decât ar trebui să stăm după împrejurările noastre, și după importanța ce o are acest ram de economie. La noi în părțile deloase și în unele părți și la șes se pot cultiva cele mai ales și mai nobile pome.

Noi avem între pomele, cari cresc, și sunt acclimatizate la noi specialități precum sunt d. e. merele de Șicula, soiul de struguri numit ruje „seu rujiță“ mai multe soiuri de pere și de persece și altele.

Tote acestea se plătesc bine, și în ori ce timp se pot esporta până în cele mai îndepărtate orașe ale Europei; ér pomele de regulă sunt totdeauna o marfă din cele mai cântate.

Din nefericire însă la poporul nostru chiar pomicultura între toate ramurile de economie, de cari se ocupă, așa ni-se pare nouă, chiar pomicultura a fost dără mai puțin îngrijită. Poporul nostru din părțile deloase produce cu adevărat în multe locuri pome multe, dar aceste pome nu sunt în tot locul din cele nobile, ei sunt mai mult soiuri de rînd și fără preț.

Din această stare deci trebuie să trecem, și să îngrijim, ca în toate școlile noastre să se pună mai mare pond pe oluire și în genere pe cultivarea pomilor. Pentru ajungerea acestui scop avem deja unele cărți teoretice; ér încât pentru dexteritățile practice amintim, că astăzi la noi în țară grădinăritul pre la domeniile mai mari este destul de înaintat; și este de ajuns ca din când în când să cercetăm câte o astfel de grădină, și vădend cum se cultivă acolo pomii, să procedem și noi astfel, — îngrijind ca nici o palmă de loc din grădinile și locurile, în cari se pot cultiva pomi, să nu rămână neplântată cu pomi nobili de prima calitate.

Tot astfel să procedem și cu cultivarea legumelor îngrijind ca nici cel mai mic loc din grădinile noastre să nu rămână nefolosit și neexploatat.

Principiul religios-confesional în școla poporală.

(Disertațiune citită de P. Avramuțiu inv. în Toracul-mare în adunarea reuniunii învățătorilor confes. gr. or. rom. din dăspărțământul B.-Comloș, ținută în Său-Nicolau-Mare, la 21 și 22 August v. a. c.)

Momentul principal în educațiune este religiositatea. Învățătura religiunei este mijlocul cel mai puternic, prin care se poate desvolta în tinerime moralitatea, fără de care totă cultura nu are nici un

preț. Principiul de a influența prin religiune asupra moralității omului, și-a câștigat valoarea și însemnătatea sa practică numai prin cretinism.

Trebuința de a influența prin religiune asupra moralității o reconuse și Herbart, carele este unul dintre cei mai renumiți psihologi, și prin urmare unul dintre cei mai cunoscători ai firei omenești. Omul păttmaș, rătăcit, și depravat — dice filosoful acesta — decă e ca să fiă moral, trebuie transpus prin religiune în o altă lume, în o altă regiune. — Influența, ce o are adevărata religiositate asupra vieții omului se face destul de învederată și prin esperința de toate zilele; că-că unde vedem vre-un om într'adevăr religios, și să nu fi-e acela tot-odată și moral, — și apoi, câte esemple nu sunt în viața, care ne demustră, că: precum scade religiositatea în indiviși și în popore întregi, în proporțiunea aceea scade și moralitatea, făcend loc imoralității. Adevărul acesta luat din viața practică singur e de ajuns pentru a face învederată cauza, din carea s'a pus și se pune atâta pond pe învățătura religiunei, în cestiunea creșterii tinerimei. Și într'adevăr, învățătura religiunei, anume: partea practică a ei — „morală“ — nu numai merită dar e o cerință imperativă, e un postulat pedagogic, ca să se ia de basă la educațiune. Recunoscend-se deci influența, ce cu drept cuvânt se cuvine să aibă religiunea asupra educațiunei, ca o consecință naturală trebuie să se recunoscă și aceea, că școlile peporale, ce au de a face progrese în educațiunea tinerimei, au să stea în cea mai strînsă legătură cu biserica, carele precum are misiune de a propaga adevărurile religiunei creștine, așa are tot-odată și drept de a priveghia, ca învățătura creștină să se predea și tinerimei în spiritul bisericii, căreia aparține.

În tipul acesta, confesionalismul, ce s'a desvoltat în diferitele biserici creștine, precum a intrat în viața poporelor, așa a intrat și în instituturile menite pentru educațiunea și instrucțiunea tinerimei, — prin urmare și în școla poporală, carele este așa dicend fundamentul celorlalte instituturi. Și acesta prea natural, că-că carele dintre bisericile creștine nu crede despre confesiunea sa, că este cea adevărată, și apoi carele biserica este, carele ar putea să rămână indiferentă în cestiunea creșterii tinerimei, dela carele aternă chiar și înflorirea bisericii însăși.

Școla poporală avend de a înainta prin educațiune și instrucțiune nu numai cultura intelectuală, ci cu deosebire cea morală — religioasă, — a-re să fi-e confesională, și ca atare să se țină de o biserică, respective, de o comunitate bisericăscă, avend atât învățător cât și inspector școlar din biserica de carele se ține.

Celebrul pedagog Curtman în opul său „Lehrbuch der Erziehung und des Unterrichts“ dice: Fără de fundament religios totă cultura și fericirea e zidită pe năsip.

Deci dară : Caracter confessional trebuie și aibă ori-care școlă poporală, că-ci e necontestabil, că momentul principal în educațiune este religiozitatea, carea în viața poporului nu e un ce abstras, ci se manifestă concret în credință și viața bisericăscă, ce în diferitele biserici creștine a căpătat și caracter diferit, va să ȳca : confessional. Pre lungă acesta școlă poporală trebuie să țină cont și de individualitatea națională a poporului, pentru-că a-re de a cresce pe elevi pentru viață, cu mijlăce de cultură luate partea cea mai mare din viața poporului, între care mijlăce în locul cel dintăiu este limba maternă a elevilor, fiind-că crescerea séu educațiunea este înriurirea ómenilor culți și majoreni asupra copiilor încă neculți și minoreni, înriurire, cu scop de a aduce pe acestia acolo, ca să se desvólte ei înși și mai departe, și sé-și ajungă destinațiunea lor séu după cum ȳce marele pedagog Diesterweg : educațiune este tot ce contribuie, ca copilul nevêrstnic să devină o ființă liberă și independentă. După această definițiune, care este recunoscută de toți filosofi, — copilul devine aceea, ce face din el educațiunea, seau înriurirea ómenilor din prejurul séu ; ér influințarea acesta asupra spiritului și inimei copilului începe de odată cu viața acestuia. De aceea nu încape îndoielă, că decât crescerea este religioasă și copilul va deveni religios.

Educațiunea séu crescerea copiilor, o face mai întăiu familia, după aceea școlă. Impresiunile ce le primesce copilul în familiă sunt cele mai puternice și mai duravere, fiind-că se fac în primii ani ai copilăriei.

Cu privire la viața familiară, este de cel mai mare interes pentru desvoltarea noastră ulterioară ca părinții să-se ocupe mai mult cu crescerea copiilor lor, și cu deosebire să se străduiască a învăța pre copii mai întăiu limba maternă ; éa încât pentru învățatori este de dorit, ca acestia să între în funcțiunea lor cu cunoscință deplină despre înalta și sublîma lor misiune, cu un caracter firm și cu o pregătire corespundătoare. Mai departe ar fi de dorit, ca învățatorii să stea în continuă conțelegere cu părinții copiilor încredințați lor spre crescere și instruire. În privința acesta să opun însă dificultăți, că-ci o mare parte a părinților nu doresc să aibă nici o comunicațiune cu învățatoriul, — séu din sumețiă, séu din nepăsare, séu din nesciință, și totu-și învățatoriul îi suplînesce în școlă și trebuie să lucre împreună cu ei la problema cea mai înaltă și mai sublîmă, a educațiunii nimerite a generațiunilor viitoare.

Din cele ȳse până aici în general urmăză de sine, că activitatea noastră ca învățatori confesionali va fi numai atunci succésă și în adevêr mănósă, dacă în totă acțiunea noastră vom fi însuflețiți de principiele religiunii și sfintei noastre biserici.

Sfințirea școlăi române ortodoxe din Ecica-română.

— 16 August v. 1894.

Domnule Redactor ! Vê rog se luați notiță în prețuita noastră fóie „Biserica și Școlă,“ că la Sânta Maria-mare s'a sfințit noul edificiu școlar, care a fost obiectul unei dorințe vechie de aproape 15 ani, exprimată de bravii Români din Ecica, cea mai extremă comună românească.

Astădi ni se înfățișază în locul vechiei zidiri gârbovite, un edificiu pompos, care face fală Românilor nostri, pentru-că el are se devină un focalar de cultură românească nu numai pentru comuna noastră, ci și pentru celelalte comune mărginășe.

Ar fi un lucru prea obositor, decât m'ași încerca a vă descrie noul edificiu școlar și a ve mai descrie pe larg și festivitățile, cari s'au arangiat cu ocaziunea sfințirii falnicului nostru edificiu cultural, drept-ce ajunge a însemna, că edificiul în sine a costat numai în bani 6500 fl. v. a., e edificat în stil și după recerînțele moderne cu patru sale de învățământ spațioșe și igienice. Intregul ne înfățișază o zidire imosantă, la care într'una te-ai tot uita. Planul a fost făcut de inginerul architect român Paul Rozvanu din Arad, ér meritul realizării lui compete părintelui Nicolau Magda din loc, care cu zel neobosit și după îndelungate stăruințe de mai mulți ani a adunat materialul și banii trebuincioși, apoi comitetului parochial și în special episcopului Pava Cădărea nu mai puțin notariului comunal Samuil Vulcanu, învățatorului Valeriu Ghilăzanu și parintelui protopresbiter tractual Paul Miulescu, cari cu cuvântul și cu fapta au contribuit mult la realizarea dorinței noastre a tuturor, de a vedé odată școla ridicată, — o operă acesta, care le face onóre !

ȳia Sântei Mării, ca și în care s'a consacrat școlă, a fost pentru comuna întregă o și de adevărată sêrbătoare. La 6 óre dimineța trei salve de tréscuri a anunțat începutul sêrbătórei prin oficiarea sfintei Utrenii. La 9 ore a urmat ddeésca Liturgia, la care a pontificat părintele protopresbiter Paul Miulescu cu asistența parintelui Nicolau Magda și Mihaiu Magda. Înaintea unui public numeros, care a îndesuit biserica, părintele protopresbiter a ținut o cuvântare frumósă, în care arată însēmnatatea școlăi, îndemnând pe parinți a-și trimite copiii la școlă, „căci școlă este isvorul culturai, al civilizațiunei și al vieții vecinice nu numai pentru un individ, ci și pentru un popor întreg.“

După sfânta Liturgie cu toții au pornit într'o procesiune imosantă la școlă, unde s'a sêvêșit actual sfințirii. Și aici părintele protopresbiter a ținut o cuvântare ocașională avântată, arătând vrednicia comunei noastre bisericesci și a factorilor ei, cari după ne'nterupte stăruințe își vêd dorința vechie implinită,

școlă ridicată. Insistă din nou asupra părinților să-și trimită copiii la școlă, „ca aceste ziduri falnice, ridicate pe cenușa protopărinților noștri, se alcătuiescă cu adevărat un așezământ de cultură românească, vrednică de cultura protopărinților noștri, pe a căror pulbere ca descendenți călcăm din vécuri.“ Acéstă cuvântare a obținut un efect atât de simțitor, încât mai mulți fruntași — ómeni bătrâni — din comună de bucurie au mulțumit părintelui protopresbiter cu lacrimile în ochi.

Nu pot întrelăsa a nu mai adauge aici, că cântările liturgice au fost executate cu o precisiune rară de corul vocal mixt din loc, care sub conducerea dibace a dlui Valeriu Magdu, candidat la preoție, face progrese admirabile. De astadată ne-a prezentat o liturgie pentru cor mixt compusă de Dsa într'un spirit cu adevărat ortodox, care e de natura a inmoia și cea mai împetrită inimă.

După améđi ni-s'a deschis o priveliste dintre cele mai încântătoare. O mulțime imensă de bărbați; juni tineri femei, fete și fetițe, o lume întrégă, s'a adunat la piață lângă cruce, unde aștepta începutul unui punct frumos din programul festivităților noastre. Era anume „jocul mare“ arangiat de junime, care îți presentă o priveliște de un colorit atât de variat și frumos, încât ademenit și de frumseța portului frățuțesc, dér și de farmecul frumóselor Românce, fără voie ai fost răpit în Horă mare, care s'a estins pe întreg terenul pieții. Ospetii numeroși dela Torace, Iancahid, Sărcia, Satul-nou, Uzdin, Becicherecul-mare, Banat-Comloș etc. precum și străinii cari au fost de față la joc, au admirat ordinea și disciplina, numai puțin și frumseța jocurilor, cari s'au perondat cu acest privilegiu în variațiuni bogate. La accentele unei bune musice românesci, Hora, Ardeleana, Pre picior, apoi Călușerul și Bătuta s'a jucat cu o animație care nu mai voia se înceteze, ér străinii cuceriți și ei de arta frumóselor dansuri românesci, au recunoscut, că în acéstă privință Români sunt superiori celorlalte neamuri conlocuitoare.

Astfel a decurs „jocul mare“ cel mai frumos și cel mai interesant punct din program, care la 6 ore séra s'a „spart“, ca la 8 ore să se reîncépă din nou petrecerea împreunată cu concert în salele spațioase ale Berăriei Domeniale.

Nu erau trecute bine 8 ore și sala mare a berăriei era indesuită de public. Peste puțină vreme s'a suit pe podiu membrii corului vocal (juni și fete) între aplausele publicului și tot între aplause nesfârșite au executat punctele din program, cari ca de obicei s'au predat sub conducerea maéstră a dlui Val. Magdu cu o pricepere și istețime admirabilă. Cu deosebire a plăcut compositiunile d-lui conducător „Iorghina“ și „Sérba“ melodii populare pentru cor mixt, cari s'au repețit, apoi „Taci bărbate“ de I. Vidu și „Bréul popilor“ cor mixt de I. Musicescu. — Prestațiunile corului și de astadată

incununat cu succes strălucit, sunt bine aprețiate din partea celor ce l'au audít vr'odată. Corul și-a făcut nume bun și are se servescă ca impuls și exemplu pentru multe dintre comunele noastre, cărora le lipsește încă acéstă instituțiune însēmnată de cultură națională.

După concert a urmat dansul, despre care ce se mai đic? Đic că o lume românescă cuprinsă într'o sală spațioasă, a fost ținută în captivitate până diminéța în điori de đii.

Astfel a decurs estan điua Săntei Mării, patróna școlii noastre, — ér festivitățile arangiate cu privilegiul consacrării falnicului nostru edificiu școlar, vor remăné pe timp imprimare adénc în inimile noastre cu dulce souvenir.

Moisė Ursulescu.

D I V E R S E.

* *Contra curentelor ireligioase.* Împératul Germaniei Wilhelm în un toast ținut đilele trecute la Königsberg a provocat nobilimea prussiană ca să mérgă mână în mână cu Maiestatea Sa întru combaterea curentelor ireligioase.

Noua enciclică a Papei. Din Roma se telegrafiază următoarele: Papa a adresatu episcopilor o nouă enciclică în care vorbesce despre importanța lecturii religioase, combătând scrierile ireligioase.

* *La librăria diecesană* din Caransebeș să află de vindut: „Catechismul religiunii ortodoxe-răsăritene“ pentru școlile populare de Dr. Petru Barbu. — Carte aprobată de Venerabilele consistóre diecesane din Arad și Caransebeș. Prețul 20 cr. — „Manual de istoria biblică“ pentru școlile medii de ecleș. Prețul 30 cr.

Dela Esposiția cooperătorilor. Printre articolele ce figuréză la Esposițiunea Cooperătorilor din Cișmegiu, au atras în special atențiunea două de-o necesitate incontestabilă: Rindeaua de oțel Chromat a fabricei „Destombes et-C-nie“ și Renovatorul Universal al parisianului A. Bozonet. Ce este Rindeaua de oțel Chromat? E nn instrument, lucrat din cel mai dur oțel, și se întrebuințéză la ascuțitul bricelor, instrumentelor chirurgicale, etc. Duritatea acestei unelte este așa de mare că dēnsa se pôte întrebuința la ascuțitul instrumentelor sus-menționate, cu aceeași siguranță și ușurință, cum am întrebuința diamantul pentru sticlă. Cât privesce celalaltă obiect, Renovatarul Universal, e o compositiune minunat pentru curățirea de ori-ce pete a stofelor, pălăriilor, mătasurilor, pânzelor de biliard etc.

* *Măzērichea iernatică.* În anii mai din urmă, economii din țerile luminate au început să cultive o nouă plantă de nutreț, vrednică de împământenit la noi. Este vorba de măzērichea iernatică, care rabđă la ger cu înlesnire și se pôte cosi primăvara de timpuriu, 7—14 đile înaintea trifoiului, așadar tocmăi pe când trebuința este adénc simțită. O altă însușire prețioasă e, că nu sleește

pământul cătuși mai puțin și este mai spornică decât mazăricea îndatinată. Tocmai fiindcă se cosește în pripă. este dată puțința de a o înlocui prin fasole, napi (sfecle) de nutreț, bostani (lubenițe, ludăi, lobe, tidve, dovleci) și chiar prin cucuruz, (păpușoiu, mălaiu) sau alte plante târzii. De altcum mazăricea iernatică odrăsește din nou și poate e astfel cosită de două ori în același an.

Ea se samănă bucuross în miriște după grâu sau alte spicose. Ar trebui sēmănată din vreme, prin Septemv-re, ca să aibă când se întări împotriva gerului; altcum degeră. În lipsa unei a două plante, care se-i servescă drept proptea, ea îmbrânțește și trece ușor în putrezire. Cei mai mulți o sēmăna în amestec cu jumătate atâta sēcără tomnatică. Cositul dintâi urmează a se face până a nu fi apucat mazăricea să se țolănescă. — Mazăricea iernatică isbutește în aprôpe ori-ce pământ nu tocmai sărac și chiar sēmănată fiind preste vară sau în primăvară. Singura scădere este, că sēmânța e scumpă și se capetă cu anevoe. Ea trebuie cumpărată din neguțătorii de sēmânță. — De dorit ar fi să se facă și la noi cercări, fie și în mic.

* *Frunzișul ca nutreț de iernat.* În urma secetei cumplite, care și astăzi bântue pe alocurea, mulțimea covârșitoare a economilor nostri e amenințată de o grea pacoste: lipsa de nutreț. Cât nu vor fi nevoiți să vândă din vite, neavând cu ce să le ierneze! Sunt erași mulți alții, cari nu se îndură a le vinde, fiă că sunt bune de prăsilă séu prea ieftine, fiă că nu li-ar rămâne cu ce să muncescă pământul și să întîmpine trebuințele casnice mai neapărate. Și unii și alții privesc cu gróză la ceea ce-i așteptă de cu primăveră, când lucru hotărit, se va scumpi nutrețul de Dómne apără. Este prin urmare intemeiată stăruința, cu cari economii prevădători se silesc așa dicând pe întrecute a spori cătașimea nutrețului în chip și feluri.

Atragem dér luarea aminte asupra unui nutreț foarte spornic și efin. Ast-fel putem numi frunzișul, care uscat fiind la timpul séu, priește vitelor destul de bine, mai ales amestecat cu fân, napi (sfecle), trifoiu și alte nutrețuri. În țerile înaintate și cu deosebire în Franția se întrebuintează sumedenie de frunziș, ca nutreț peste iarnă. Indatinate sunt mai ales frunzele de alun cum și ale viței de viie. Aprôpe tot așa priinciöse suut frunzele de plop, frasin, ulm, răchită și salcă (salcie). Frunzele menite pentru nutreț ar trebui strînse prin August și Septemvre, firesce pe timp cald și uscat. Ele se aștern pe aria șurii în grosime numai de 20 centimetri și se scormonesc de câteva-ori, nu cumva să trecă în muceșire. După 4—5 zile sunt uscate de ajuns spre a le putea clădi.

Frunzele se pot da vitelor așa uscate cum sunt. Este însă negreșit mai bine să le punem 24 ore la înmuiat printre napi mănunțiți, adăogând apoi fân, trifoiu séu mazăriche.

O purcedere mult mai îndemânatică este agonisirea și uscarea frunzelor cu mlădițe și ramuri cu tot, care se ciontă cu toporul și apoi se légă în snopi nu tocmai mari. Aceștia se pun undeva la umbră, ca să se usce în timp de 6—8 zile. Snopii uscați se păstrează sub coperiș, în clăi (gireși), séu

și mai bine înt'o grópă acoperită cu paie, asemenea cartofilor (crumpenelor, baraboilor).

Concurse.

Din lipsa recurenților, de nou se publică concurs pentru deplinirea stațiunii învățătorescă-cantorala dela școla confesională gr. or din. **B.-Ciaba**, pe **9/21 Octomvre a c.**

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata, solvindu-se ulterior lunarminte 300 fl.; 2) Pentru conferințe 10 fl.; 3. Dela înmormântări unde va fi poștit, mari 1 fl., mici 50 cr.; 4) Cortel liber cu două incaperi, culină și grădină.

Dela reflectanți se recere ca recursul provădut cu testimoniu de cualificațiune preparandial și de limba magiară, — să-l substernă **M. On. Domn. adm. protopopesc și inspector școlar Iosif Beșan**, în Giula (com. Békés) având recurenții a să presenta în vre-o Duminecă ori sərbătore în fața locului pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Să observă, că alegendul numai după espirarea unui an pôte fi întărit

Din ședința com. par. ținută în **B.-Ciaba**, la **28 August** (9 Septemvre) 1894.

Victor Popovici, m. p. *Vasilii Corbu, m. p.*
presidele com. not. com.

În conțelegere cu mine: **IOSIF BEȘAN**, inspect. școl.

Pentru stațiunea învățătorescă dela școla gr. or. din comuna **Cetea**, inspectoratul Pesteșului comitatul Bihor, se escrie concurs cu termin de alegere pe **25 Septemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 300 fl. v. a.; 2) Cuartir cu gradină, și lemne la trebuință. Alesul învățătoriu va fi totodata și cantor la ș. biserica.

Doritorii de a ocupa acésta stațiune vor avea a-se presenta la s. biserică pentru de a-se face cunoscuți poporului, ér recursele instruate cu tôte documintele rececute au ale trimite subscrișului în Lugășul de sus, p. u. Élesd și adresate comitetului parochial din Cetea.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TEODOR FILIPU**, m. p. protopresviter și inspector cerc. de școle.

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna **Borsea**, inspectoratul Pesteșului comitatul Bihor se escrie concurs cu termin de alegere pe **2/14 Octomvre a c.**

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 300 fl. 2) Cuartir și grădină precum și lemnele de lipsă — Alesul învățătoriu va servi totodata și ca cantor.

Doritorii de a ocupa acésta stațiune vor avea a-și trimite recursele instruate cu tôte documintele rececute, subscrișului în Lugasiul de sus p. u. Élesd, adresate comitetului parochial, și a-se presenta în vre-o Dominecă ori sərbătore în s. biserică pentru de a-și arata desteritatea în cantul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIPU**, m. p. protopresviter și inspector cercual de școle.

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna **Boteanu**, inspectoratul Pesteșului se escrie concurs cu termin de alegere pe **2/14 Octomvre a. c.**

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 300 fl. v. a. 2) Cuartir cu gradină și lemnele trebuinciöse atât pentru sala de învățământ, cât și pentru învățătoriu.

Aspirații la acest post au a-și trimite recursurile lor prevedute cu toate documentele recerute subscrisului în Lugasiul de sus p. u. Eled și adresate comitetului parochial nu altcum a-se presenta în vre-o Duminică ori serbatore la s. biserica din Botean, pentru de a-și arata desteritatea în cantarile bisericesti.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. protopresviter și inspector cercual de școle.

—□—

Pentru deplinirea a definitivă a duor etațiuni vacante învățătorești dela școlile gr. or. rom. din **Checia-română**, adică școla, mare de băeți și școlă mică mixtă cu termin de alegere de **30 zile dela prima publicare**.

Salariul anual împreunat cu stațiunea dela clasa mabăeți este:

1) În bani gata 240 fl., adică două sute patruzeci fi. v. a.

2) Doue jugere pământ arătoriu de clasa I după care alesul învățator va avea a suporta toate dările.

3) 20 chible grâu, adică douăzeci chible grâu parte curat parte secăreț și 5 chible, adică cinci chible de cucuruz.

4) (40 fi.) patruzeci florini v. a. relut pentru încălzit din carele alesul învățator va fi îndătorat a încălzi și o sală de învățământ.

5) Pentru participarea la conferințele învățătorești 5 fi. adică cinci florini v. a. și pentru scripturistică 5 fi. adică cinci florini v. a.

6) Pentru famulația școlei (5 fi.) cinci fi. v. a. și 3 chible adică trei chible grâu.

7) Cortel liber și grădină de legume (jumătate din gradina școlei bătrâne.)

Salariul anual împreunat cu stațiunea dela clasa mică este:

1. În bani gata 220 fl., adică două sute douăzeci florini v. a.

2) Doue jugere pământ arătoriu de clasa I după care alesul învățator va avea a suportat toate dările.

3) (20 chible) adică douăzeci chible grâu, parte curat, parte secăreț și 5 chible, adică cinci chible cucuruz.

4) 40 fi., adică patruzeci florini v. a. relut pentru încălzit, din care alesul învățator va fi îndătorat a încălzi și sala de învățământ.

5) Pentru participarea la conferințele învățătorești 5 fi., adică cinci florini v. a. și pentru scripturistică 5 fi., adică cinci florini v. a.

6) Pentru famulația școlei 5 fi., adică cinci fi. v. a. și 3 chible, adică trei chible grâu.

7) Cortel liber și grădină de legumi (jumătate din grădina școlei bătrâne). Învățătorii dela înmormentările care vor fi poftiți vor capeta câte 50 cr.

Dela recurenții se cere cel puțin 2 clase gimnasiale, reale ori civile, testimoniu preparandial și de calificățiune învățătorească, atestat despre conduită și capabilitatea de a potè propune în școla limba măghiara în măsura cerută de lege.

La casu când nu s'ar infacișa învățători cu esamen de calificățiune se admit în candidare și preparanți absoluți, cari într'un an de zile dela alegere vor avea a produce testimoniu de calificățiune.

Alesii învățători vor avea a provedé fără altă remunerație cantoratul bisericeii.

Recurenții instruindu-și astfel recursurile lor și adresându-le comitetului parochial rom. gr. or. din **Checia-română**, le vor subșterne M. O. D. Paul Miulescu protopresbiter și inspector școlar în B.-Comlos, ér până la alegere au a-se presenta în vr'o Duminică ori serbatore

în sfta biserica din loc spre a-și arata desteritatea în cele cantonale.

Se observă că pentru cărătura materialului de încălziământ comuna bisericească va da învățătorilor trăsuri grătuite pe teritoriul hotarului comunal.

Checia română în 28. August 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter și inspector de școle.

—□—

Pentru deplinirea stațiunei învățătorești dela școla gr. or. din comuna **O-Homorog**, de nou se escrie concurs cu termin de alegere pe **25 Septemvre (7 Octomvre) a. c.**

Emolumintele: a) În bani numărar 350 fl.; b) Venitele cantonale 40 fl.; c) Cortel în natură cu grădină de legume.

Recursurile ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1873, adresate comitetului parochial din O-Homorog se se tramita subscrisului în Oradea-mare, până inclusive în 22 Septemvre v. Avend recurenții în vre-o Duminică ori serbatore a se presenta în biserica din loc, spre a-și arata desteritatea în cantare și tipic bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Se escrie concurs pentru deplinirea definitivă a stațiunei învățătorești gr. or. din **Zabalțiu**, cu terminul de alegere de **30 de zile dela prima publicare**.

Emolumintele anuale sunt: 1) Salariul 300 fl.; 2) Pentru 32 m. lemne 38 fl. 40 cr.; 3) Diurne pentru conferințe 10 fl.; 4) Paușal de scris 5 fl.; 5) Cuartir liber cu grădină. 6) 4 lanțe de pământ parte arătoriu, parte fenațiu.

Reflectantii au se dovedescă cualificațiunea prescrișă și se se presinte în vre-o Duminică ori serbatore spre a-și arata în sft. biserica de acolo desteritatea în cant și tipic. Recursurile adresate comitetului parochial sunt a se trimite Reverendisimului D. Voicu Hamsea protopresviter și inspector tractual în (Lippa Temes-megye) Lipova.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VOICU HAMSEA, m. p. protop. și inspector de școle.

—□—

Pentru indeplinirea postului de paroch, la parochia gr. or. de clasa III. din **Fadimac**, se escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **2/14 Octomvre a. c.**

Emolumintele sunt: Una sesiune de 30 jugere parte arătoriu, parte fenate; intravilan parochial; dela 180 numeri de case câte 1/4 meși de cucuruz în bombe și stola usuată aici.

Recursurile cuviincios ajustate să se trâmite părintelui protopop tractual George Creciunescu în Belincz, p. u. Kiszetó; având recurenții în vre-o Duminică ori serbatore a se presenta în biserica locală, spre a-și arata desteritatea în cântări ori cuvântări bisericești.

Din incredințarea comitetului parochial:

G. Creciunescu, m. p.

protopop.

—□—

Nr. 937/42 Pl. 1894.

Consistoriul subsemnat, pe basa hotărârii comitetului protopresviteral concerninte de datul 18/30 Iuliu a. c. pentru deplinirea postului de protopresviter în protopo-

piatul **Tincei**, devenit în vacanță, amăsurat Regulamentului congresual eserie concurs cu termenul de **30 de zile** computate dela prima zi a ce urmează după publicarea acestui concurs în foia oficiasă diecesană „Biserica și Școla.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt următoarele :

1. Beneficiul parohiei vacante din Cefa, decretată în mod provisoriu de parochiă protopresviterală, — care beneficiu se urcă cam la 800 fl.

2. Birul protopopesc, dela parochiile de prima clasă câte un cubul de grâu, ăra dela celelalte de clasă mai inferioară câte jumătate de cubul său prețul aceluia, tot laolaltă 150 fl.

3. Tacsele dela dispensațiile de cununie, care după starea actuală se compută cam la : 300 fl.

4. Competințele anuale dela comunele bisericesci cu câte 5 fl., dela una pentru visitațiunile canonice : 150 fl ; — care emoluminte toate împreună dau o sumă totală cam de : 1400 fl.

Din aceste emoluminte alegândul protopresviter, conform §-lui 8. din Regulament, până la finea anului currente va ave a da jumătate veduvei rămase după repositul protopop.

Aspiranții la acest post de protopresviter sunt avisați a-și presenta recursese instruate cu toate documintele necesarii la subsemnatul Consistoriu în termenul susespus :

Recursese sunt a-se instrui cu documintele despre calificațiunea normată prin §. 53, din statutul organic și prin concludul congresual de sub Nr. 111 din 1888, și anume :

a) Testimoniu de calificațiune preotăscă pentru parochiile de prima clasă.

b) Testimoniu de maturitate obținut după absolvarea claselor gimnasiale ori reale.

c) Atestat oficios despre acea, că recurintele au împlinit cel puțin cinci (5) ani în serviciu bisericesc său școlar cu succes deplin multămătoriu și că prin zel și diligență sau distins în rezultatul activității sale pe terenul bisericesc ori școlar.

Dat din ședința plenară a Consistoriului gr. or. român din Oradea-mare, ținută la 9/21 August 1894.

Iosif Goldiș, m. p.

archimandrit vicariu episcopesc.

—□—

Să eserie concurs pentru stațiunea învățătorăscă gr. or. rom. din comuna **Repsig**, cu care este înbinată dotațiunea stabilită în protocolul, care sa luat în poterea ordinațiunei ministeriali Nr. 29.751/1893 și sunt următoarele :

1) Salariu în bani, solvinți în rate trei lunare 300 fl. ; 2) Cuartir liber cu grădină de legumi ; 3) Lemne pentru învățătoriu 6 stângeni ; pentru încălzirea școlii 4 stângeni în natură ; 4) Pentru conferință 10 fl. ; 5) Pentru curatorat 8 fl. ; 6) Pentru scripturistica 6 fl. ; 7) Dela toate înmormântările mari 50 cr. ; ăra dela cele mici, unde va fi pofit 20 cr.

Doritorii de a ocupa acăsta stațiune au a-și trimitte recursese ajustate conform prescrișelor legi părintelui protopop Ioan Cornea, în Boroș-Ineu până la 4/16 Septembrie, ăra alegerea va fi în 8/20 Septembrie a. c. până când recurinții au a să presenta în s-ta biserică din loc, pentru a-și areta desteritatea în tipic și cântări, înțelegându-se de sine, că alegândul învățătoriu, va porta și cantoratul.

Vor avea preferință cei ce pricep notele și vor fi în stare a înființa cor vocal.

Pot recurge și cei absoluți numai de preparandiă,

fără testimoniul de calificațiune, dacă sunt capace a înființa cor vocal.

Să notéză, că alegândul învățătoriu, numai după doi ani de probă să va recomănda Ven. Consistoriu spre aprobare, dacă va dovedi purtare morală bună și sporiu satisfăcătoriu în școlă.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : **IOAN CORNEA**, m. p. inspector școlar și protopop.

—□—

Să eserie concurs pentru ocuparea postului de învățător la școlă confesională gr. ort. română din comuna **Agriș**, protopresviteratul Șiriei cu termen de alegere pe **14/26 Octomvre a. c.**

Emolumintele snt : 1) În bani 350 fl. v. a. 2) În competiță de cuartir și până când comuna va fi în stare al da în natură 50 fl. v. a. 3) În competiță de lemne 40 fl. v. a. 4) În diurne la conferință 10 fl. v. a.

De scripturistica, lemnele trebuincioșe pentru încălzirea salei de învățământ și curatorat se va îngriji comuna bisericăscă.

Dela reflectante se cere, ca recursul lor instruat conform prescrișelor legi adresat comitetului parohiei să-l substărnă părintelui protopop Georgiu Popoviciu, în Șiria (Világos) ăra până în ziua alegeri în vre-o Duminecă ori sərbătore să-se presinte în fața locului.

Din ședința comitetului parohiei ținut la 30 Iulie st. v. 1894.

Avram Popovici, m. p.
preside.

Corneliu Creț, m. p.
notariu.

În conțelegere cu : **GEORGIU POPOVICIU**, protopresviter și inspector.

—□—

Să eserie concurs pentru îndeplinirea definitivă a următorelor posturi învățătorăscă din inspectoratul **Beiușului**, — comitatul Bihor, — anume :

1. **Săldoba**, emolumintele : cvartir corespunđătoriu cu grădină și bani 300 fl. v. a. solviți în rate trilunare, termenul de alegere 8/20 Septembrie.

2. **Meziad**, cu următorele emoluminte : bani gata 123 fl. 8 cubule bucate, 8 stângeni lemne 64 fl., — trei sute fuiore 30 fl., din grădină și pământ 18 fl., venitul cantoral 25 fl., de tot 300 fl., ziua alegeri 10/22 Sept.

3. **Hidișelnand**, emolumintele 80 fl., 12 cubule bucate, două măsuri fasole, 5 stângeni lemne, venitele cantorale ziua alegeri 11/23 Septembrie.

4. **Topa-Superiără**, emolumintele bani gata 100 fl., bucate 14 cubule 70 fl., două măsuri de păsulă 3 fl., 8 orgii de lemne 48 fl., pentru fân și paie 20 fl., din grădina școlii un venit de 40 fl., beneficiile cantorale 20 fl., de tot : 301 fl., alegeraa se va ținea în 11/23 Septembrie.

5. **Corbeșci**, emoluminte : bani gata 110 fl., bucate 12 cubule 80 fl., șese stângeni lemne 36 fl., intravilanul școlii 40 fl., pământul învățătorăsc 30 fl., două măsuri păsulă 3 fl., venitele cantorale 24 fl., de tot : 303 fl., ziua alegeri 11/23 Septembrie.

Doritorii de a ocupa una din acăstea stațiuni până în ziua premărgătore alegeri au a-și trimitte recursese ajustate conform Stat. Org. descrișului inspector școlar în Robogány — și până la ziua alegeri a să presenta în vre-o Duminecă la biserică — spre a se arăta poporului.

Rabagani, 9/21. August 1894.

Pentru comitetele parochiale :

Elia Moga, m. p.

protopresviterul Beiușului.

—□—

Conform ordinațiunei Ven. Consistoriu Nr. 3341 a. c. să escrie concurs pentru deplinirea postului învățătoresc dela școala română ortodoxă din comuna Valea-mare, în inspectoratul Iosășel, protopresviteratul Hălmagiu cu termen de alegere pe **8/20 Septemvrie a. c.**

Emolumintele afară de locuință și grădină, sunt: 1) În bani gata 150 fl.; 2) Pentru bucate 65 fl.; 3) Lemne pentru învățătoriu 25 fl.; 4) Pentru conferință 8 fl.; 5) Scripturistică 5 fl.; 6) Curatorat 5 fl.; 7) Dela înmormântări mici 20 cr., dela cele mari 50 cr. v. a.

Recursele ajustate conform Statutului apoi art. de lege 38 din 1868. art. XVIII din 1879, ale trimite subscrisului, per Al-Csill în Diecs.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **GEORGIU LUPȘIA**, m. p. preot. inspector cerc. școl.

Pentru parochia de clasa III. din **Hodiș**, în protopresviteratul Butenilor, prin această să escrie concurs ce să va încheia după **30 de zile** dela întâia publicare în fôia oficială „Biserica și Școala.” În acest restimp recurenții și vor substerne recursele pe calea P. On. oficiu protopresviterat și se vor presenta vre-odată în biserică din loc spre a se face cunoscuți cu poporul alegătoriu.

Venitele parochiei sent: 1) Una sesiune pământ arătoriu și fênaț; 2) Stolele usuate; 3) Birul dela 130 căși, cari tôte laolaltă fac suma de 540 fl.

Hodiș, la 15 August 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **CONSTANTIN GURBANU**, m. p. protopresviter.

Să escrie pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom din **Duud**, inspectoratul Șiria cu termen de alegere pe **9/21 Octomvrie a. c.**

Emolumintele sunt: Pe lângă locuință și grădină de legumi, 1) în bani 300 fl. v. a.; 2) 12 orgii lemne în preț de 60 fl. v. a. din care are a se încălzi și școala, 3) Pentru conferință și scripturistică 5 fl. v. a. 4) Dela înmormântări unde va fi poftit cu liturgiă 1 fl.; ér fără liturgiă 50 cr.

Reflectanții sunt avisați recursele instruate în virtutea prescrielii legii, adresate comitetului parochial ale susterne părintelui protopop Georgiu Popoviciu, în Șiria (Világos), ér în vre-o Duminecă sau sêrbătore a se presenta în st. biserică pentru a-și arêta desteritatea în cant și tipic căci alesul fără alta remunerațiune e obligat a conduce și strana.

Duud, la 20 Iulie 1894.

Teodosie Motorca, m. p.

preside al com. par.

În conțelegere cu: **GEORGIU POPOVICIU**, m. p. protopop și inspector.

Să escrie concurs pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din **Curtacher**, cu termen de alegere pre **2/14 Octomvrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1) 260 fl. v. a. 2) Două jughere de pământ parte arătoriu parte fênaț în preț de 25 fl. v. a. 3) Pentru conferință 8 fl. v. a. 4) Pentru scripturistică 5 fl. v. a. 5) Trei orgii de lemne pe sêma învățătoarei, 6) cuartir cu grădină de legumi.

Dela reflectante se pretinde ca recursul instruat conform prescrielilor legale și adresate comitetului parochial din Curtacheri, să se trâmă P. On. Domn protopresviter și inspector școlar Georgiu Popoviciu, în Șiria (Világos). Dela reflectante se poșteșce a și conduce și strana și a se presenta în st. biserică în care-va dîuă de Duminecă ori sêrbătore pentru a-și arêta desteritatea în cant. Alêsa învățătoare numai după un an de probă pôte fi întărită.

Curtacher, la 20 Iulie v. 1894.

Iosif Ursu, m. p.
președinte.

Moisă Mregea, m. p.
notariu:

În conțelegere cu: **GEORGIU POPOVICIU**, m. p. protopresviter și inspector.

Să escrie concurs pentru următorele stațiuni învățătoarești din inspectoratul Butenilor:

1) **Berinderi**, cu salariu în bani — 60 fl. în grâu 4 șinice, cucuruz 4 șinice, lemne 5 stângeni, pământ 8 jugere — la olaltă 161 fl. — Alegerea va fi la 19 Septemvrie st. v.

2) **Căcărêu**, — în bani 170 fl. grâu 5 șinice, cucuruz 5 șinice, lemne 4 stângeni — la olaltă 240 fl. — Alegerea va fi la 20 Septemvrie st. v.

3) **Monésa**, — în bani 159, lemne 3 stângeni, pământ 2 jugere, stole cantonale 13 fl. — la olaltă 200 fl. — Alegerea va fi la 24 Septemvrie st. v.

4) **Musteșci**, — în bani 71 fl. grâu 8 șinice, cucuruz 4 șinice, lemne 4 stângeni, pământ 17 jugere, în stole cantonale 18 fl. — laolaltă 300 fl. — Alegerea va fi la 20 Septemvrie st. v.

5) **Négra**, în bani 100 fl. 6 șinice grâu, 6 șinice cucuruz, 4 stângeni de lemne, 12 jugere pământ arătoriu și 20 fl. stôle. La olaltă 207 fl. — Alegerea va fi la 24 Septemvrie st. v.

6) **Păiușeni**, — bani 100 fl. 6 șinice grâu, 6 șinice cucuruz, 10 stângeni lemne, 4 jugere pământ, 20 fl. stôle cantonale. — La olaltă 286 fl. Alegerea va fi la 18 Septemvrie st. v.

7) **Prăjeșci**, bani 110 fl. 4 șinice grâu, 4 șinice cucuruz, 8 stângeni lemne, 9 jugere pământ, stole cantonale 14 fl. La olaltă 253 fl. — Alegerea va fi la 24 Septemvrie st. v.

8) **Revetiș**, — în bani 120 fl. 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 8 stângeni lemne, pământ 12 jugere. — Laolaltă: 305 fl. — Alegerea la 19 Septemvrie st. v.

9) **Nădălbeșci**, în bani 80 fl. 3 șinice grâu, 3 șinice cucuruz, 4 stângeni de lemne, 5 fl. stole cantonale. La olaltă 138 fl. — Alegerea va fi la 26 Septemvrie st. v.

10) **Susani**, în bani 80 fl. 3 șinice grâu, 3 șinice cucuruz, 4 stângeni lemne, 5 fl. stole cantonale. — Laolaltă 138 fl. — Alegerea va fi la 26 Septemvrie st. v.

11) **Văsioia**, în bani 100 fl. 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 5 stângeni lemne, 16 jugere pământ, stole cantonale 18 fl. — La olaltă 304 fl. — Alegerea va fi la 18 Septemvrie st. v.

12) **Voivodeni**, în bani 150 fl. 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 5 stângeni lemne. — La olaltă 230 fl. — Alegerea va fi la 2 Octomvrie st. v.

Afară de aceste venite la fiă-cnea stațiune cuartir liber, grădină de legumi, spese pentru conferințe și plată pentru curățitul școlei.

Pentru comitetele parochiale:

Constantin Gurbanu, m. p.
protopresviter, inspector cerc. de școle.